

[Undervisningsministeren.]

forlanger vi ikke nogen Prøve, jeg er altid ængstelig for at dænge Eksamen paa Eksamen. Jeg erkender her som alle Vegne i Livet, at Undtagelsen har sin Ret, dog maa det fortaas saaledes, at Undtagelsen ikke ophæver Regelen; derfor har jeg for dem, der gennem Lærervirksomhed — jeg tænker særlig paa Lærervirksomhed i private Kredse, Studiekredse, Friskoler, Højskoler o. s. v. — maatte have vist Evner og Anlæg for pædagogisk Virksomhed, og som jo kan være blevet noget ældre, indført en lempet Optagelsesprøve, saaledes at de ikke paa Forhaand skal være afskaaret fra at komme ind. Det er en Ventil, som jeg her aabner, og som jeg tror vil bidrage til, at Lovforslaget saa meget lettere maa kunne nyde hurtig Fremme.

Lovforslaget indfører ligesom Fru Bangs og ligesom den store Skolekommissions — det vil sige Flertallets — Forslag to fremmede Sprog som obligatoriske: Tysk og Engelsk. Jeg ved vel, at der vil blive rejst nogle Indvendinger herimod, jeg har ogsaa hørt Røster om, at man dog i hvert Tilfælde kunde nøjes med at gøre et af disse Sprog obligatorisk og det andet frivilligt, og det vil naturligvis være et Fremskridt fra den nuværende Tilstand. Jeg har imidlertid ment det rigtigt at optage begge disse to Sprog. Skal Lærerstanden faa en virkelig Dygtiggørelse og Almendannelse, tror jeg, det er nødvendigt i vort lille Land og i vor Tid at have noget Kendskab til et Par europæiske eller Verdenssprog. For det første er jo Engelsk og Tysk allerede Fag adskillige Steder i Folkeskolen, og Lærerne kan komme til at undervise i dem; men for det andet giver det ogsaa en videre Horisont, som er af meget stor Betydning. For et lille Land, et lille Folk, er det lidet udbredt Sprog, som vi har det, er det naturligvis et Besvær at skulle tilegne sig et eller et Par fremmede Sprog, selv om det kun er saa nogenlunde — det er det selvfølgelig. De store Lande, de vidt udbredte Sprog kan for saa vidt undgaa det, men jeg har lagt Mærke til paa internationale Arbejderkongresser og andre Kongresser, at det, der er til noget Besvær for os i Modsætning til Befolkningen i de store Lande, det, der er en Hindring eller en Vanskelighed, det forvandles alligevel gennem Livet til en Betingelse, til en Fordel, idet vi tvinges til at se ud over vor snævre Horisont, og jeg har ofte med en vis Glæde og Stolthed lagt Mærke til, at Folk fra de smaa Lande forekommer mig at have paa mange Punkter en videre Horisont, en dybere Almendannelse end adskillige, der optræder fra de store Lande.

At det maa blive Tysk og Engelsk, er jo givet. Der er dem, der har ønsket Fransk og ogsaa som en Adgangsbetingelse, for at komme ind i den romanske Kultur, som jeg ingenlunde undervurderer, men jeg tror ikke, det gaar an, saa maatte vi ind paa en 5—6-aarig Læruddannelse, som man for Resten har i Tyskland. Tysk og Engelsk ligger os nærmest, er lettest tilgængelige for os. Men jeg vilde nødigt kun gøre det ene af disse Fag obligatorisk og det andet frivilligt, selv om det naturligvis, som jeg har sagt, var et Fremskridt fra den nuværende Tilstand, for det forekommer mig, at vor Lærerstand ligesom vore Akademikere, ligesom vor hele Befolkning, ikke gerne skulde paavirkes ensidigt mod Syd eller ensidigt mod Vest. Begge disse store Kulturer, den germanske og den angelsaksiske, har en saadan Betydning, at vi maa have Vinduerne op til begge Sider, saa vidt det paa nogen Maade er muligt.

Enkeltheder i Forslaget skal jeg paa Grund af de Forhold, jeg har nævnt, lade ligge til Sagens første Behandling. Jeg vil her kun sige endnu, at Lovforslaget lige saa lidt som Fru Bangs eller den store Skolekommissions opstiller en Undervisningsplan eller en Timetabel. Lærerforeningens Ud-kast, er ledsaget af en saadan Timetabel, der har været Genstand for nogen Kritik. Vi opstiller det ikke, fordi vi mener, at det er et Spørgsmaal, hvis Ordning ikke skal fæstnes alt for stift i en Lovs Rammer. Det er noget, der skal kunne følge med Livet og Udviklingen. Indenfor de af Loven givne Rammer maa det derfor ordnes administrativt, naturligvis i Samraad med Skolen — og derved forstaaer jeg baade Pædagoger og Forældre —, og dertil kommer, at efter min Opfattelse trænger hele Eksamensvæsenet — jeg har lige antydnet det —, saadan som det har udviklet sig i de senere Aar, til en Reform. Nu, misforstaa mig ikke, som om jeg skulde undervurdere Kundskab, Kundskabsmængde, Kundskabsfyldte, saa langt fra! Det at vide noget, det at kunne noget er nyttigt, god Indsigt giver bedre Oversigt. Jo flere Enkeltheder man kender, des bedre man kender dem, des rigere og sandere et Helhedsbillede. Pligt, Orden, Anstrengelse, det skal vi ikke gaa af Vejen for. Jeg vil hævde, at netop Orden, det at tilegne sig noget for Alvor, det at kunne noget i Virkeligheden giver mere Frihed. Friheden er ingenlunde en Modsætning dertil, tværtimod. Det vil alle forstaa, der har haft med den Slags Sager at gøre, det vil for Resten alle forstaa fra deres eget Privatliv, at Frihed og Orden er ligefrem Betingelse for hinanden. Jeg ønsker derfor